

Analiaza comunității rome din Orașul Oțelu-Roșu

Informații despre Orașul Oțelu Roșu, jud. Caraș-Severin:

Oțelu Roșu (1924: Ferdinandsberg) este un oraș în județul Caraș-Severin, Banat, România, format din localitățile componente Ciresa și Oțelu Roșu (reședința), și din satul Mal. Oțelu Roșu este amplasat pe o terasă aluvională, la 268 m altitudine, de-a lungul faliei tectonice, prin care râul Bistra, după confluența cu Bistra Mărului, se îndreaptă spre Timiș.

Poziția localității Oțelu Roșu

Orașul se găsește în partea de nord-est a județului Caraș-Severin, fiind situat pe DN 68 Hațeg – Caransebeș, față de care se află la 50 și, respectiv, 20 km depărtare.

Componenta etnică a orașului Oțelu Roșu: Români (82,23%), Maghiari (1,98%), Germani (1,42%), Necunoscută (13,35%) și altă etnie (0,98%)

După ultimul studiu realizat la nivelul orașului Oțelu Roșu, se află un număr de circa **300 persoane de etnie romă, dintre care 160 sunt copii.**

Un număr mare de romi din Oțelu Roșu, se confruntă în prezent cu sărăcia extremă, excluziunea socială și condițiile proaste de viață. Ameliorarea situației lor este critică.

Etnicii romi se confruntă cu dezavantaje în toate domeniile vieții, incluzând educația, angajarea și locuirea. Rata de înscriere a romilor în învățământul public este în mod tradițional mai scăzută decât aceea a populației non-rome. Disparitățile sunt evidente încă de la nivelul învățământului preșcolar (rata de înscriere în învățământ fiind de 20 % în comparație cu 70 % pentru populația majoritară) și continuă la nivelul învățământului secundar (rata de înscriere fiind de 17 % în rândul romilor respectiv 69 % pentru restul populației). În consecință, nivelul de alfabetizare este mai scăzut în rândul romilor (69 %) decât al non-romilor (96 %).

În ceea ce privește prezența pe piața muncii, bărbații sunt cei care de obicei asigură subzistența în gospodăriile romilor. După cum indică rezultatele unor studii, numai 53 % dintre bărbații romi lucrează cu contract de muncă în comparație cu 73 % dintre bărbații nonromi. Munca ocazională (informală și fără contract, ca zilieri) este de trei ori mai frecventă în rândul romilor decât al non romilor.

În afară de faptul că în general este vorba de o muncă ce necesită un nivel minim de calificare, un nivel ridicat al discriminării față de romi constituie o barieră în plus în ceea ce privește accesul acestora la piața muncii.

Venitul minim garantat -VMG- și activitățile ocazionale sunt principalele surse de venit ale locuitorilor din comunitățile de romi. Sursa standard de venit pentru comunitățile este VMG-ul. Salariile, pensiile, activitățile lucrative private, agricultura și migrația în străinătate sunt surse de venit ce se întâlnesc mai frecvent în comunitățile de romi. S-a obținut o specificitate în a asocia sursele de venit în comunitățile de romi cu tipul de reședință și cu așezarea comunității în cadrul localității:

- VMG este sursa de venit specifică pentru comunitățile aflate la periferia orașului;
- Activitățile ocazionale sunt o sursă de venit caracteristică în comunităților de romi;
- Salariile sunt specifice comunităților de romi din zonele urbane;
- Agricultura se constituie în a treia sursă de venituri pentru romii care locuiesc în acest mediu.

Elitele romilor la nivel local par să perceapă ca principale probleme ale romilor cele legate de lipsa unui loc de muncă și a unei surse de venit. Comunitățile de romi au un nivel foarte scăzut de ocupare a profesională/a forței de muncă și, ca urmare, un nivel foarte scăzut și al veniturilor (nesigure și ele) ca urmare a resurselor educațional scăzute în contextual ofertei generale scăzute de locuri de muncă pentru mâna de lucru necalificată și, uneori, ca urmare a discriminării în procesul de angajare. Condițiile precare de locuit și de sănătate merg mână în mână cu oportunitățile scăzute de angajare și cu cele de obținere a unui venit sigur.

Problemele legate de locuire și de sănătate sunt un rezultat nu doar al sărăciei cauzate de penuria de locuri de muncă și de surse de venit dar și un rezultat al segregării rezidențiale.

Din 1990, romii au fost recunoscuți ca minoritate etnică. Conform articolului 6 din Constituția României, statul recunoaște și garantează drepturile persoanelor care aparțin minorităților naționale, ca dreptul de a-și menține, dezvolta și exprima identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă.

Partida Romilor a fost creată în 1992 ca organizație non-guvernamentală în baza Legii nr. 68 din 15 iunie 1992, având dreptul de a participa la alegerile locale și naționale. Ca și în cazul altor grupuri etnice minoritare acesteia îi este garantat un loc în Camera Deputaților (camera inferioară a Parlamentului României).

În anul 2000, s-a înființat Oficiul Național pentru Romi (în cadrul Ministerului Informațiilor Publice), iar în 2003 acesta a fost transformat în Oficiul pentru Problemele Romilor, în final devenind Agenția Națională pentru Romi, ce funcționează în cadrul Secretariatului General al Guvernului României, din anul 2004. În anul 2000, prima strategie guvernamentală s-a axat pe "îmbunătățirea situației romilor". A doua strategie (elaborată în 2011) a vizat "incluziunea socială a cetățenilor români.

Când se naște un copil rom în România, de obicei acesta se naște în sărăcie: nouă din 10 romi trăiesc în condiții de sărăcie materială gravă. Jumătate din copiii romi cresc în locuințe supraaglomerate, iar o treime în periferii. Copilul rom are o șansă mai mare față de un coleg nerom să sufere de malnutriție timpurie sau de afecțiuni care să îi pericliteze o dezvoltare sănătoasă în timpul primilor ani de viață, care sunt de o importanță vitală. Copilul rom începe de obicei școala abia la 6 sau 7 ani, nebeneficiind de educația preșcolară esențială și părăsește școala chiar și la 16 ani, vârstă la care doar 29% din băieții romi și 18% din fetele romi mai merg la școală. În cazul în care copilul se naște într-un cartier în care majoritatea vecinilor sunt romi, există o probabilitate foarte ridicată (31% - 60%) să învețe în mod segregat într-o școală sau clasă separată pentru romi. Chiar și copiii romi care învață în școli integrate pot fi tratați diferit de colegi și de profesori, adesea din cauza prejudecăților. Șansele tineretului rom de a absolvi învățământul secundar sunt reduse, la fel ca și șansele de a găsi un loc de muncă: Doar una din cinci tinere romi are șansa de a-și găsi un loc de muncă. Circa o treime din romii care își caută un loc de muncă sunt discriminați. Când un rom ajunge la vârsta de 55 de ani, acesta are o șansă de 54% de a suferi de o afecțiune cronică sau de o problemă de sănătate. În medie, se estimează că un cetățean de etnie romă poate trăi cu până la șase ani mai puțin decât un ne-rom din aceeași categorie.

Dovezile pe care le-am strâns, sugerează că stimularea intelectuală timpurie acasă și în învățământul preșcolar dezvoltă bazele competențelor cognitive și socio-emoționale, îmbunătățește șansele de succes socio-economic mai târziu în viață, în special pentru grupurile vulnerabile. Datele disponibile susțin această idee: de exemplu, în timp ce 5% din copiii romi între 4-6 ani care nu sunt înscriși în învățământul preșcolar pot identifica cel puțin 10 litere din alfabet, procentul din același grup de vârstă urcă până la 40% dacă merg la grădiniță. Faptul că nu-și permit să meargă la grădiniță contribuie la ratele scăzute de înscriere în învățământul preșcolar a romilor. Părinții romi cu copii la grădiniță declară că ei cheltuiesc 7,5 euro pe lună, adică circa 4% din venitul familiei, masa de prânz fiind adusă de acasă. Deși - comparativ - poate părea o sumă destul de mică, părinții romi menționează de obicei costurile ca fiind motivul principal pentru netrimiteră copiilor la grădiniță. Un număr mai mic de locuri disponibile în grădinițele locale și calitatea destul de scăzută în general a educației timpurii disponibilă pentru comunitățile de romi limitează și mai mult accesul copiilor romi.

Romii prezintă o stare mai proastă de sănătate comparativ cu ne-romii pe parcursul întregului ciclu de viață, riscând să fie mult mai afectați de boli infecțioase sau cronice. Ca urmare, speranța de viață a romilor din România este în medie cu șase ani mai mică decât cea a populației ne-rome. Cauzele principale includ sărăcia, condiții precare de locuit și de viață și lipsa accesului la nutriție adecvată și la îngrijire medicală la vârsta copilăriei. Alți factori care contribuie la această situație constau în comportamente cu risc ridicat precum fumatul (atât în rândul bărbaților, cât și al femeilor), dieta sărăcăcioasă, nivel scăzut de activitate fizică și utilizarea necorespunzătoare a serviciilor medicale. Sistemul medical al României nu oferă servicii medicale adecvate persoanelor sărace din zona rurală, un segment al populației care este în mod disproporționat de etnie romă. Circa două cincimi (42%) din romii din România nu merg la doctor când au nevoie (față de 25% din vecinii ne-romi). Aceștia invocă motive financiare, inclusiv lipsa unei asigurări de sănătate sau costul ridicat al medicamentelor

După ultima diagnoză realizată în teren s-a constatat faptul că, comunitățile de romi din orașul Oțelu Roșu se află la marginea orașului și sunt împărțite în patru cartiere (zone, străzi):

Oțelu Roșu, Strada Tineretului (locuințe în proprietate publică, locuire informală cu blocuri neevidențiate în Carte Funciară):

O parte a romilor cum sunt cei din zona Tineretului locuiesc în garsoniere, proprietatea Primăriei Oțelu Roșu, având încheiate contracte de închiriere. Cele 4 blocuri din cele 6 nu sunt evidențiate în Cartea Funciară, nu sunt racordate la utilități și condițiile de locuit sunt precare, singura sursă de căldură pe timpul sezonului rece, este cea cu combustibil solid (lemne), fiecare apartament având tot felul de surse de încălzire improvizate.

Strada Tineretului, este zona considerată cea mai săracă din Orașul Oțelu Roșu, cu un număr foarte mare de romi. Puțini copii romi au acces la învățământ preșcolar de calitate. Doar 37% dintre copiii romi între 3 și 6 ani sunt înscriși în învățământul preșcolar, față de 63% dintre vecinii lor ne-romi. Această rată mică de înscriere în învățământul preșcolar împiedică posibilitatea copiilor romi de a fi pregătiți pentru școală și le reduce șansele de a atinge niveluri de învățământ superior și competențe necesare pentru angajare mai târziu în viață. Lipsa posibilităților de câștig duce la resurse insuficiente pentru a susține educația copiilor și pentru a menține condiții de viață care să favorizeze o stare bună de sănătate. Sărăcia este adesea un motiv menționat și pentru neconsultarea unui doctor la nevoie; 84% din gospodăriile de romi care nu au apelat la îngrijirea medicală necesară au răspuns „prea scump” ca motiv. Lipsa accesului la servicii și condiții de viață de bază, precum spațiu sau lumină corespunzătoare, împiedică elevii romi să învețe acasă, ceea ce le afectează performanțele școlare. Ciclul de excludere intergenerațional se perpetuează atunci când rezultatele școlare scăzute și starea precară de sănătate limitează șansele de muncă în rândul următoarei generații de romi.

Oțelu Roșu, Strada Progresului (zona de case fără acte de proprietate):

O proporție semnificativă a romilor trăiește în case de proastă calitate, cu infrastructură necorespunzătoare, supraaglomerate și fără siguranța unui titlu de proprietate. Condițiile de locuit pentru familiile de romi sunt din ce în ce mai rele, familiile de romi trăiesc în case săracioase sau în mahalale. Doar circa jumătate din gospodăriile de romi din zona urbană au acces la condiții de locuit de calitate destul de bună – fie case recent construite, locuințe realizate din materiale tradiționale în așezări mai vechi, în locuințe sociale oferite de autoritățile locale, sau în tabere temporare cu structuri de proastă calitate și infrastructură necorespunzătoare. Un număr mare de gospodării de romi nu au acces la apă și canalizare. Doar circa 17% din gospodăriile de romi au instalații sanitare interioare (toaletă, baie, racord la sistemul de canalizare public), comparativ cu circa 44% dintre familiile ne-rome din vecinătate care dispun de astfel de facilități. Aproximativ 36% dintre gospodăriile de romi cercetate declară că gunoiul nu li se colectează deloc sau doar ocazional. Nici accesul familiilor de romi la servicii de sănătate nu este corespunzător.

Oțelu Roșu, Strada Baia (locuință cu mai multe camere de locuit):

Condițiile de locuit sunt mult mai precare decât cele ale populației non-rome. Multe dintre locuințele romilor sunt supra-aglomerate, găzduind în medie 6-7-8-9 persoane într-o singura camera, chiar și 12 persoane, în unele zone, spre deosebire de media națională care este de 3-4 persoane. Numărul persoanelor care locuiesc în gospodării cărora le lipsește cel puțin una dintre utilitățile de bază, cum ar fi bucătărie în interior, duș sau toaletă este mai mare în cazul romilor (peste 85 %) decât în cazul populației non-rome (mai puțin de 40 %). În plus, mulți romi se confruntă cu dificultăți privind statutul legal al locuințelor. Doar 3 % dintre non romi întâmpină această problemă, în timp ce în cazul etnicilor romi procentul se ridică la 40 %.

marginea cartierului Cireșa, Oțelu Roșu:

Copii, care locuiesc în cartierul Cireșa și care frecventează școala, sunt în număr limitat astfel cel puțin un copil care a părăsit școala menționează sărăcia și lipsa mijloacelor materiale ca motiv principal pentru abandonul școlar. Au un autobuz școlar care îi transportă la școala din oraș, deoarece singura școala și grădinița din acest cartier s-a desființat.

O mare parte a romilor nu dețin acte oficiale de proprietate și doar câteva dintre case sunt înregistrare oficial. Chiar dacă nu dețin acte legale sau administrative, locuitorii din această zonă afirmă că plătesc impozit pe terenurile pe care sunt construite casele (în general, barăci), neavând documente legale pentru case în sine. Acest lucru generează tensiuni în relația cu autoritățile locale, chiar dacă membrii comunității și-au exprimat în mai multe rânduri nevoia și dorința de a rezolva această situație. În ultima perioadă, autoritățile locale au confirmat faptul că ar dori să rezolve problema locativă, vizând să aplice în acest scop la diverse surse de finanțare.

Mulți romi nu dispun de documente de identitate, ceea ce le limitează și mai mult accesul la servicii și împrumuturi. Un obstacol major a constat în prezentarea unei dovezi de reședință, pe care mulți romi nu o pot face din cauza situațiilor lor locative neoficiale. Alte obstacole includ analfabetismul, precum și atitudinile discriminatorii din rândul persoanelor responsabile de emiterea documentelor. Lipsa unei cărți de

identitate împiedică accesul la multe servicii de bază, inclusiv îngrijirea medicală. Aceasta crește incidența nașterilor neasistate medical, ceea ce este la rândul său un alt obstacol în fața înregistrării identității.

Astfel în comunitățile rome din Orașul Oțelu Roșu, prin simpla enumerare a criteriilor de cuantificare a sărăciei permite o clasificare a comunităților de romi în patru clase: cu comunități de romi non-problematic (NONPROB), cu probleme relative scăzute (LOWPROB), cu probleme severe (MIDPROB) și cu probleme grave (HIGHPROB). Comunitățile de tip MIDPROB și HIGHPROB sunt considerate a fi comunități de romi sărace. Comunitățile de romi foarte sărace sunt sărace nu doar din punct de vedere al infrastructurii, al accesibilității și al surselor de venit ci și din punct de vedere al resurselor de capital uman ca urmare a experienței educaționale și de migrațiune relativ reduse. Constatarea indica faptul că tipologia/clasificarea propusă este deosebit de relevantă pentru proiectele de țintesc reducerea sărăciei și incluziunea socială pentru comunitățile de romi. Cele mai sărace dintre comunitățile sărace de romi au un stoc educațional foarte scăzut și o experiență foarte redusă a migrației în străinătate.

Iar prin accesarea de fonduri și proiecte europene se dorește îmbunătățirea lipsurilor din comunitățile de romi, în special pentru copiii din aceste comunități, fiind o inovație-cheie mai degrabă în accentul pus pe îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației din aceste cartiere/zona cu comunități rome.

Intocmit
Lazăr Ana Trandafira

Director Executiv
Rusu Claudia Anamaria

